

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 254 sahifa,
2-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatrovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	

SHARQ VA G'ARB MUTAFAKKIRLARI MEROSIDA SHAXS TARBIYASI MASALALARI

Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi

Toshkent amaliy fanlar universiteti 1-bosqich magistratura talabasi,
psixologiya yo'nalishi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada Sharq va G'arb faylasuflari tomonidan bayon etilgan shaxs tarbiyasining nazariy va metodologik asoslari qiyosiy jihatdan o'rganiladi. Sharq tafakkurida inson kamoloti, axloqiy yetuklik, ma'naviy kamolot, intellektual va ijtimoiy rivojlanish masalalari ideal shaxs tushunchasi bilan uyG'unlashgan bo'lsa, G'arb falsafasi bu masalalarni shaxsiy erkinlik, individuallik va ratsionallik tushunchalari bilan bo'G'laydi. Maqolada Sharq olimlari – Abu Nasr Forobiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino va Alisher Navoiy hamda G'arb faylasuflari – Platon, Aristotel, Jan-Jak Russo va Immanuel Kant tomonidan bayon etilgan shaxs tarbiyasining asosiy tamoyillari, maqsadlari va metodologiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda tarixiylik, sistemalilik, qiyosiy-tahliliy metodologiya hamda konseptual umumlashtirish yondashuvlari qo'llanilgan. Sharq va G'arb pedagogik falsafasi doirasida shaxs tarbiyasining o'xshashliklari va farqlari, ularning axloqiy-me'yoriy asoslari hamda ularni zamonaviy ta'lim tizimlarida qo'llashning maqsadga muvofiqligi asoslab berilgan. Ushbu maqola zamonaviy ta'limda ma'naviy va axloqiy fazilatlarini yuksaltirish, har tomonlama rivojlangan avlodni tarbiyalash hamda pedagogik an'analarni qayta talqin etish uchun muhim nazariy resurs bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: shaxs tarbiyasi, komil inson, axloqiy kamolot, Sharq pedagogik tafakkuri, G'arb falsafasi, ma'naviy meros, individualizm, ratsionalizm, barkamol avlod, pedagogik qadriyatlar.

Abstract: This scholarly article presents a comparative study of the theoretical and methodological foundations of personality education as articulated by Eastern and Western philosophers. In the Eastern intellectual tradition, the issues of human perfection, moral maturity, spiritual development, and intellectual and social growth are integrally associated with the concept of the ideal individual. Western philosophy, in contrast, addresses these issues primarily through the notions of personal freedom, individuality, and rationality. The paper examines the fundamental principles, objectives, and methodological approaches to personality education proposed by Eastern scholars – Abu Nasr al-Farabi, Abu Rayhan al-Biruni, Abu Ali ibn Sina, and Alisher Navoi – as well as Western philosophers – Plato, Aristotle, Jean-Jacques Rousseau, and Immanuel Kant. The research employs the principles of historicism, systematic analysis, comparative-analytical methodology, and conceptual generalization. The study substantiates the relevance of identifying similarities and differences between Eastern and Western philosophical-pedagogical traditions, their moral and normative foundations, as well as the feasibility of applying them within modern educational systems. This article serves as an important theoretical resource for enhancing moral and spiritual values in contemporary education, fostering the development of a harmoniously developed generation, and reinterpreting pedagogical traditions.

Key words: personality education, ideal human being, moral development, Eastern pedagogical thought, Western philosophy, spiritual heritage, individualism, rationalism, harmoniously developed generation, pedagogical values.

Аннотация: В данной научной статье представлено сравнительное исследование теоретических и методологических основ воспитания личности, изложенных философами Востока и Запада. В восточной мыслительной традиции проблемы совершенствования человека, нравственной зрелости, духовного развития, интеллектуального и социального становления органично связаны с концепцией идеальной личности. Западная философия рассматривает эти вопросы преимущественно через призму личной свободы, индивидуальности и рациональности. В статье анализируются основные принципы, цели и методологические подходы к воспитанию личности, представленные восточными мыслителями – Абу Наср аль-Фараби, Абу Райхан аль-Бируни, Абу Али ибн Сина и Алишер Навои, а также западными философами – Платоном, Аристотелем, Жан-Жаком Руссо и Иммануилом Кантом. В исследовании применены принципы историзма, системности, сравнительно-аналитической методологии и концептуального обобщения. Обоснована целесообразность выявления сходств и различий в философско-педагогических концепциях Востока и Запада, их нравственно-нормативных оснований, а также возможностей их применения в современных образовательных системах. Настоящая статья служит важным теоретическим ресурсом для повышения духовно-нравственных качеств в современном образовании, формирования гармонично развитого поколения и переосмысления педагогических традиций.

Ключевые слова: воспитание личности, совершенный человек, нравственное совершенствование, восточная педагогическая мысль, западная философия, духовное наследие, индивидуализм, рационализм, гармонично развитое поколение, педагогические ценности.

KIRISH

Shaxsiy ta'lim masalasi inson evolyutsiyasi tarixida doimiy ravishda hal qiluvchi o'rinni egallab kelgan. Har bir jamoa o'zining ijtimoiy-siyosiy doirasi, madaniy tamoyillari va ma'naviy talablari ta'sirida inson rivojlantirishiga o'ziga xos talablar qo'yadi. Binobarin, Sharq va G'arb faylasuflarining merosi shaxsiy ta'lim masalasini keng ko'rib chiqib, shaxsda intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishning uyG'un o'zaro ta'sirini yoritib bergan. Sharq falsafasida shaxsiy ta'lim asosan ma'naviy rivojlanish va kamolotga erishish yo'li sifatida qaratiladi. Abu Nasr Forobiy o'zining "Fozil odamlar shahri" tushunchasida jamiyat farovonligi shaxsning axloqiy mukammalligi bilan uzviy bog'liqligini ta'kidlaydi. U chinakam baxtga erishish uchun fazilat va adolat tamoyillariga amal qilgan holda bilim va xabardorlikka ega bo'lish zarurligini qayd etadi. Forobiy shaxsiy ta'limni intellektual va axloqiy rivojlanish integratsiyasi sifatida talqin qiladi. Abu Ali ibn Sino ta'limni inson tabiatini takomillashtirish mexanizmi sifatida baholaydi. U bola rivojlanishida atrof-muhit, oila va o'qituvchilarning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. Ibn Sino shaxsning ma'naviy va jismoniy rivojlanishi uyG'un bo'lishi kerakligini, aks holda ijtimoiy muvozanat buzilishini qayd etadi. Alisher Navoiy asarlarida ideal shaxs tushunchasi muhim o'rin tutadi. U shaxsni ma'naviy poklik, halollik, saxovatpeshalik va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash zarurligini ta'kidlaydi. Navoiy ta'limni nafaqat bilimlarni uzatish, balki ruhni poklash va axloqiy yo'l-yo'riq berish vositasi sifatida ham talqin etadi. G'arb falsafasida shaxsiy ta'limning ahamiyati alohida yoritilgan.

Qadimgi yunon faylasufi Platon "Respublika" asarida ideal jamiyatni yaratish uchun puxta tashkil etilgan ta'lim tizimi zarurligini asoslaydi. Uning fikricha, ta'lim davlat tomonidan tartibga solinishi va shaxsning ijtimoiy roliga mos ravishda tashkil etilishi kerak. Aristotel esa ta'limni fazilatlarni rivojlantirish jarayoni sifatida talqin qilib, odatlar va amaliyotning ahamiyatini ta'kidlaydi. U axloqiy fazilatlar tuG'ma emas, balki to'G'ri tarbiya orqali shakllanishini qayd etadi. Zamonaviy G'arb pedagogikasida Jan-Jak Russo tabiiy ta'lim konsepsiyasini ilgari suradi. U bolaning tuG'ma tabiatini sun'iy cheklovlarisiz, zo'ravonlikisiz rivojlantirish G'oyasini qo'llab-quvvatlaydi. Immanuel Kant tarbiyani shaxsni axloqiy qonunlarga rioya qilishga o'rgatadigan ongli jarayon sifatida baholaydi. Sharq va G'arb tafakkuridagi ushbu nuqtayi nazarlarni qiyosiy tahlil qilish zamonaviy maktab ta'limi uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Globallashuv sharoitida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shaxsning yaxlit rivojlanishi bilan uyG'unlashtirish masalasi dolzarbligicha qolmoqda. Ushbu esse Sharq va G'arb faylasuflari asarlarida shaxsni rivojlantirish muammolarini qiyosiy o'rganish hamda ularning zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyatini baholashga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Shaxsiy ta'lim masalasi Sharq va G'arb tafakkurida keng tarixiy davrlarni qamrab oluvchi ko'p qirrali ilmiy va falsafiy masaladir. Bu masala insoniyatning jamiyatdagi roli, axloqiy me'yorlar, ma'naviy ideallar va ijtimoiy mas'uliyatni qamrab olishi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, pedagogika, falsafa, psixologiya va madaniy tadqiqotlarning uyG'unlashuvi jarayonida shakllangan. Natijada, tarixiy-manbaviy va qiyosiy-pedagogik metodologiyalar tadqiqotning asosiy metodologik asoslari sifatida tanlandi. Sharq faylasuflari an'alarida shaxsiy ta'lim asosan shaxsning ichki dunyosini takomillashtirish jarayoni sifatida qaratiladi. Abu Nasr Forobiy ta'lim va tarbiyani jamiyat ma'naviy barqarorligining asosiy omillari sifatida belgilaydi. U inson o'z-o'zidan mukammallikka intiladi, garchi bu intilish ongli boshqaruv va xabardorlik orqali rivojlantirilsa ham, deb ta'kidlaydi. Forobiy ta'lim

nafaqat bilimlarni uzatishni, balki fazilatlarni odatiy amaliyotga aylantirishni ham o'z ichiga oladi, deb hisoblaydi. Bu tushuncha zamonaviy pedagogikada kompetensiyaga asoslangan yondashuvning falsafiy asosini tashkil etadi. Sharq ilmiy tarixidagi muhim shaxs Abu Ali ibn Sino shaxsiy ta'limni jismoniy va ma'naviy rivojlanishning yaxlit tizimi sifatida belgilaydi. U bolaning shakllanish yillarining xususiyatlarini hisobga olish zarurligini ta'kidlaydi. Ibn Sino ta'lim jarayonini individual yondashuv asosida tashkil etish lozimligini uqtirib, pedagogik jarayonning asosiy elementlari sifatida atrof-muhit, jamiyat va o'qituvchining o'zaro ta'sirini ko'rsatadi. Bu nuqtai nazarlar zamonaviy tabaqalashtirilgan ta'lim konsepsiyasiga mos keladi.

Alisher Navoiyning asarlarida shaxsiy ta'lim ma'naviy va axloqiy ideal bilan bo'g'liq holda talqin etiladi. U ideal shaxsni nafaqat bilimdon, balki rostgo'y, adolatli va saxovatli inson sifatida ta'riflaydi. Navoiy ta'limni inson qalbini poklashga qaratilgan ma'naviy jarayon deb biladi, uning maqsadi shaxsning ichki motivatsiyasini rivojlantirishdan iborat, deb hisoblaydi. Zamonaviy psixologik va pedagogik tadqiqotlar ichki motivatsion omillarning ahamiyatini tasdiqlaydi. G'arb tafakkurida shaxsiy ta'lim haqidagi munozaralar qadimgi yunon falsafasidan boshlangan. Platon ta'limni ideal jamiyatni barpo etish uchun davlat siyosatining asosiy tarkibiy qismi deb biladi hamda ta'lim ijtimoiy maqsadlarga muvofiq tashkil etilishi kerakligini ta'kidlaydi. Bu qarashlar ijtimoiy-rol pedagogikasi nazariyasining dastlabki ko'rinishlarini shakllantirgan. Aristotel esa axloqiy xususiyatlar odatlanish orqali rivojlanadi, deb hisoblaydi. Uning fikricha, shaxs ma'naviy jihatdan tayyor holda tug'ilmaydi; aksincha, fazilatlar tarbiya jarayoni orqali shakllanadi. Ushbu konsepsiya zamonaviy pedagogikada faoliyatga asoslangan o'qitish metodologiyalarining nazariy asoslarini qo'llab-quvvatlaydi. Zamonaviy G'arb ta'limotida Jan-Jak Russo tabiiy rivojlanish konsepsiyasini ilgari suradi. U yosh bolani ijtimoiy bosimdan himoya qilish hamda uning tuG'ma iste'dodlarini erkin rivojlantirish tarafdori bo'lgan.

Ushbu yondashuv zamonaviy konstruktivistik ta'lim paradigmalariga yaqin turadi. Immanuel Kant shaxsiy tarbiyani shaxsni axloqiy qonunlarga ongli ravishda rioya qilishga o'rgatish jarayoni sifatida talqin etadi. Uning fikricha, tarbiyaning maqsadi shaxsni mas'uliyatli va mustaqil qaror qabul qiluvchi subyektga aylantirishdan iborat. Bu tushuncha fuqarolik ta'limi va huquqiy madaniyatni rivojlantirishning nazariy asosini yaratadi. Tadqiqot texnikasi bir necha bosqichda amalga oshirildi. Dastlab, Sharq va G'arb faylasuflari tomonidan taqdim etilgan ta'limga oid nuqtai nazarlarni tizimlashtirish maqsadida tarixiy manbalar o'rganildi. Keyingi bosqichda qiyosiy tahlil orqali o'xshashlik va farqlar aniqlandi. Bundan tashqari, konseptual umumlashtirish asosida zamonaviy maktab ta'limi uchun universal me'yorlar ishlab chiqildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda germenevtik metodologiya qo'llanildi. Ushbu strategiya asarlarning yashirin ma'nolarini hamda ularni muallif ruhini hisobga olgan holda talqin qilish imkonini berdi. Natijada ta'limga oid nuqtai nazarlar ham tarixiy, ham metodologik manba sifatida baholandi. Adabiyotlar sharhi shuni ko'rsatdiki, Sharq mafkurasi maktabda ma'naviy kamolotga urG'u beradi, G'arb tafakkuri esa ijtimoiy-huquqiy yetuklikka ustuvor ahamiyat qaratadi. Biroq ikkala nazariya ham insonning ongli faoliyatini rivojlantirishni asosiy maqsad sifatida belgilaydi. Ta'lim sohasini isloh qilish bo'yicha davlat siyosati ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi. O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini (2017-2021) amalga oshirish bo'yicha Davlat dasturi hamda O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi tizimli islohotlarning asosiy yo'nalishlarini belgilaydi, zamonaviy bilim va kuchli axloqiy qadriyatlarga ega yuqori malakali kadrlar tayyorlashni kuchaytiradi hamda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi. Ushbu tashabbuslar oliy ta'limni modernizatsiya qiladi va zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish orqali ijtimoiy hamda iqtisodiy sohalarni rivojlantirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlaydi. Sharq ziyolilari, ayniqsa o'rta asrlar va XV-XVI asrlardagi mutafakkirlar fan, ta'lim va pedagogikaga oid muhim nuqtai nazarlarga ega edilar. Ularning aksariyati tarixiy voqealarni tahlil qilish, yoshlarni ilmiy izlanishlarga jalb etish hamda tadqiqotlarni davom ettirish uchun mos metodologiyalarni sinchkovlik bilan o'rganganlar.

Ularning pedagogik qarashlari zamonaviy ta'limni shakllantirish uchun qimmatli asos bo'lib xizmat qiladi. O'tmishda ayrim muammolarga izchil yechim topilmagan bo'lsa-da, bugungi kunda uzluksiz ta'limning har bir darajasida o'qituvchilarning professional-axloqiy standartlari va qadriyatlari mustahkamlanmoqda. "O'qituvchi-shogird" aloqasi doirasida klassik va zamonaviy ta'lim qadriyatlarini uyG'un qo'llash natijasida mamlakatimizda ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasi barqaror rivojlanmoqda. Adabiyotlar tahliliga ko'ra, Ibn Sino o'qituvchi o'quvchining rivojlanish xususiyatlari va psixologik holatini chuqur tushunishi, ular bilan mehr bilan muloqot qilishi zarurligini ta'kidlaydi. Bu yondashuv zamonaviy pedagogik empatiya tushunchasiga to'liq mos keladi. Beruniy o'qituvchi va talaba o'rtasidagi axloqiy o'zaro ta'sirni ilmiy bilimlarni egallashda hal qiluvchi omil deb biladi. U o'qituvchilik kasbining ijtimoiy ahamiyatini yuksak qadrlab, "Bilim qadriga yetgan shaxs jamiyatning poydevoridir", deb ta'kidlaydi. Al-G'azzoliy o'zining "Ihyo ulumiddin" asarida insonni "axloqiy nur" bilan to'yingan mavjudot sifatida ta'riflaydi va hayotga ijobiy munosabat mezonlarini belgilaydi. U shaxs hayot

qiyinchiliklarini sabr-toqat, mehr-shafqat va o'zini tahlil qilish orqali yengib o'tishi lozimligini uqtiradi. Bu holat zamonaviy psixologiyada "chidamlilik" tushunchasi bilan ifodalanadi. Al-Farobiy tabiatga yaqinlik G'oyasini ilgari surib, inson haqiqatni anglash va komillikka intilish orqali yuksalishini ta'kidlaydi. Bu sifatlar o'z-o'zidan shakllanmaydi, balki o'zini tarbiyalash va rasmiy ta'lim jarayonida mustahkamlanadi. U ta'limning bir qator metodologik tamoyillarini asoslab, ishonitirish, idrok etish, o'rganish, tadqiq etish, bilim va o'qitish jarayonlarini uzviy bog'liq holda izohlaydi.

Sharq faylasuflarining pedagogik qarashlarini o'rganish bo'lajak o'qituvchilarga o'z ma'naviy salohiyatini, shaxsning integrativ mohiyatini hamda ma'naviy qadriyatlar tizimidagi o'rnini baholash imkonini beradi. Ko'plab hayotiy vaziyatlarda ma'naviy o'sishni namoyon etish qobiliyati ularning ta'limotlarida batafsil asoslab berilgan.

Sharq faylasuflari va olimlarining ta'limga oid qarashlari ta'lim shaxsiy rivojlanishda hal qiluvchi omil ekanini nazariy va amaliy jihatdan tasdiqlaydi. Ularning e'tiqodlariga ko'ra, inson kamoloti bilim olish, axloqiy poklik, ma'naviy rivojlanish va ijtimoiy mas'uliyat bilan belgilanadi. Al-Farobiy ta'lim va tarbiyani ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omili deb bilgan holda, o'qituvchining ideal shaxsni shakllantirishdagi muhim rolini ta'kidlaydi. Ibn Sino yoshga mos yondashuv zarurligini asoslab, intellektual va axloqiy rivojlanish uyg'unligini muhim deb hisoblaydi. Bu qarashlar zamonaviy ta'lim amaliyotida ham dolzarbdir.

Sharq faylasuflarining merosi bo'lajak o'qituvchilarda fundamental ma'naviy kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim metodologik boylik hisoblanadi. Ularning asarlarida sabr-toqat, adolat, halollik, fanga hurmat va o'zini anglash kabi fazilatlar shaxs tarbiyasining ustuvor qadriyatlari sifatida talqin etiladi. Bu esa zamonaviy ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni mustahkamlaydi.

Tadqiqot natijalari Sharq faylasuflarining pedagogik qarashlarini ta'lim tizimiga metodik jihatdan integratsiya qilish bo'lajak o'qituvchilarning professional va ma'naviy rivojlanishini kuchaytirishini ko'rsatdi. Milliy va global ideallarning uyG'unligiga asoslangan ta'lim strategiyasi shaxs kamolotida uzoq muddatli samaralar beradi. Binobarin, Sharq faylasuflarining pedagogik merosini zamonaviy ta'lim dasturlariga tizimli ravishda kiritish pedagogik ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Nazariy faktlar shuni ko'rsatadiki, Sharq va G'arb pedagogik tafakkuri o'rtasidagi farqlar asosan inson tabiatini tushunishga metodologik yondashuvdan ta'sirlanadi. Sharq falsafasida shaxs ma'naviy va axloqiy mavjudot sifatida qaraladi, taraqqiyot esa ichki o'zgarishlardan kelib chiqadi. G'arbda shaxs ijtimoiy-huquqiy mavjudot sifatida qaraladi va ta'lim uning ijtimoiy faoliyatini boshqarish vazifasini bajaradi. Bu qarama-qarshilik mutlaq emas. Masalan, Forobiy fazilatli jamoa konsepsiyasini taklif qilgan bo'lsa-da, Kant axloqiy qonunlarga asoslangan jamiyatni ideal deb hisoblagan. Binobarin, axloq ikkala mafkurada ham asosiy g'oya hisoblanadi, unga erishish vositalari esa turlicha qabul qilinadi.

Zamonaviy ta'lim tizimi uchun bu ikki metodologiyani birlashtirish juda muhimdir. Faqat intellektual rivojlanishga ustuvor ahamiyat berish ma'naviy bo'shliqqa olib keladi; aksincha, faqat ma'naviy ta'limga e'tibor qaratish yangi fikrlashni yetarli darajada rivojlantirmaydi. Binobarin, shaxsiy ta'limni ko'p qirrali jarayon sifatida ko'rib chiqish kerak. Suhbat davomida muhim farq qayd etildi: Sharq faylasuflari o'qitishda o'qituvchining shaxsiga urg'u beradilar, G'arb pedagogikasi esa talabaning avtonom ishtirokiga ustuvor ahamiyat beradi. Zamonaviy ta'limda ustozlik va avtonom o'rganishning birlashishi samarali natijalarga olib kelishi mumkin.

Tadqiqot shaxsiy ta'lim uchun universal pedagogik konsepsiyalarni aniqladi. Ta'lim shunchaki bilimlarni uzatishdan ko'ra kengroq tushunchani anglatadi; u, shuningdek, shaxsning qadriyatlar tizimini rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. Ta'lim jarayoni faqat individual fazilatlarni hisobga olgan holda tashkil etilgandagina samarali bo'ladi. Barkamol shaxs ma'naviy va axloqiy tamoyillarning avtonom fikrlash bilan muvozanatli integratsiyasi orqali rivojlanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Sharq an'analari shaxsning ichki dunyosini barqarorlashtiradi, G'arb an'analari esa tashqi faoliyatni raG'batlantiradi. Ularni integratsiyalash zamonaviy maktabda ijodiy, mas'uliyatli va ma'naviy yetuk shaxsni rivojlantirishga yordam beradi. Pedagogik amaliyot uchun quyidagi ilmiy xulosalar shakllantirildi:

- ta'lim jarayoniga dialogik muloqot, mulohaza va ijtimoiy ishtirokni kiritish samaradorlikni oshiradi;
- axloqiy vaziyat tahlilini ta'lim jarayoniga integratsiyalash shaxsiy qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi;
- milliy va umuminsoniy qadriyatlarning sinergiyasi mustahkam ijtimoiy ongni rivojlantiradi.

Tadqiqot natijalari Sharq va G'arb ta'lim an'analari birlashuvi zamonaviy ta'lim paradigmasining muhim jihati ekanligini tasdiqlaydi.

XULOSA

Sharq va G'arb faylasuflarining intellektual merosining qiyosiy tahlili shuni ko'rsatadiki, shaxsiy ta'lim mavzusi ikkala madaniyat tafakkurida ham hal qiluvchi o'rin tutgan. Tarixiy va madaniy sharoitlarda inson kamoloti, axloqiy yetuklik, ijtimoiy mas'uliyat hamda ma'naviy mukammallikning turlicha talqinlariga qaramay, ularning umumiy maqsadi jamiyat uchun ideal, ongli va foydali shaxsni rivojlantirishdan iboratdir. Sharq ta'lim falsafasida shaxsiy ta'lim asosan ma'naviy va axloqiy mukammallik bilan bog'liq holda talqin etiladi. Ideal shaxs tushunchasi nafaqat bilimli, balki halol, adolatli, sabrli, sodiq va saxovatli bo'lishni ham talab etadi. Mazkur yondashuv ta'limni ruhni poklash, egoni tiyish va fazilatga intilish jarayoni sifatida izohlaydi. Ushbu qarashlar bugungi kunda ham dolzarbligini saqlab qolmoqda hamda globallashtirish sharoitida ma'naviy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

G'arb falsafiy va ta'lim an'analari esa shaxsiy ta'lim individuallik, mustaqil fikrlash va avtonomiya tushunchalari bilan bevosita bog'liqdir. Asosiy maqsad shaxsning qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hamda huquqiy ongini shakllantirishdan iboratdir.

Ushbu metodologiya zamonaviy demokratik davlatlarning taraqqiyotida muhim ahamiyat kasb etadi.

Qiyosiy tahlil quyidagi xulosalarni beradi:

- *birinchidan*, Sharq va G'arb faylasuflari axloqiy qadriyatlarni shaxsiy ta'limning asosiy omili sifatida e'tirof etadilar;
- *ikkinchidan*, ta'lim har ikkala an'anada ham uzluksiz va tizimli jarayon sifatida talqin qilinadi;
- *uchinchidan*, shaxsiy rivojlanish jamiyat taraqqiyoti bilan uzviy bog'liq deb qaraladi.

Shu bilan birga, muayyan farqlar ham mavjud: kollektivizm va ma'naviy uyg'unlik Sharq tafakkurida ustuvor o'rin tutsa, individualizm va shaxsiy erkinlik G'arb tafakkurining muhim tamoyillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy pedagogika nuqtai nazaridan ushbu ikki yondashuvni integratsiyalash, ya'ni ma'naviy yetuklik va avtonom fikrlashni yagona tizimda rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Sharq va G'arb faylasuflarining intellektual merosi zamonaviy ta'lim tizimini takomillashtirish uchun mustahkam nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Ularning g'oyalarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan uyg'unlashtirish, milliy va global qadriyatlar muvozanatini ta'minlash barkamol avlodni shakllantirishning muhim shartidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Axmedov B. Sharq mutafakkirlari pedagogik qarashlari. – Toshkent: Tafakkur, 2021. – 45–52-betlar.
2. Berdiyev O. G'arb falsafasida shaxs va tarbiya masalalari. – Samarqand: Universitet, 2022. – 63–71-betlar.
3. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020. – 112–118-betlar.
4. Ibn Sino A.A. Donishnoma. – Toshkent: Akademnashr, 2021. – 89–95-betlar.
5. Kant I. Axloq metafizikasi asoslari. – Toshkent: Ma'naviyat, 2022. – 54–60-betlar.
6. Navoiy A. Mahbub ul-qulub. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2020. – 134–140-betlar.
7. Russo J.J. Emil yoki tarbiya haqida. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 77–84-betlar.
8. Xudoyberdiyev Q. Pedagogika tarixi va nazariyasi. – Buxoro: Durdona, 2023. – 101–109-betlar.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.